

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa Szak

PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁIM FEJLŐDÉSE

Belső konzulens: Gróf Anita

gyakorlatvezető

Készítette: Greksáné Tóth Ágnes

NYER9E

tagozat (levelező)

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet

KAPOSVÁR

2023.

Tartalom

I. A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁTTERE.....	4
I.1. A szakmai életút rövid bemutatása.....	4
I.2. A szakmai és személyes indítékok és elvárások a képzéssel kapcsolatban.....	8
I.3. Önértékelés, fejlesztendő területek.....	9
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás.....	9
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexió.....	10
3. A tanulás támogatása.....	11
4. A tanuló személyiségének fejlesztése az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.....	11
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.....	12
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.....	13
7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.....	13
8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.....	14
9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.....	14
I.4. Személyes célok, feladatok a képzés során.....	15
II. A SZAKMAI FEJLŐDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK.....	17
II. 2. Szakmai önismeret, önreflexió és konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban.....	20
II.3. A pedagógus szerepkonfliktusai – Esettanulmány.....	22
II. 4. Speciális nevelési feladatok 3.....	24

III. TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA	
26	
III.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkámba	26
III.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás	
.....	27
III.3. További szakmai tervek.....	28
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	30
MELLÉKLETEK.....	33

I. A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁTTERE

I.1. A szakmai életút rövid bemutatása

Greksáné Tóth Ágnes vagyok, 1982 augusztusában születtem két fiútestvérem után egy kis faluban. Ennek a falunak az óvodájába, majd általános iskolájába jártam egészen a hatodik osztályig. Ezt követően, mivel zenét tanultam a közeli kisvárosban és édesanyámnak nagyon megterhelő volt, hogy naponta behordjon, így a hetedik osztályt már zenei általános iskolában kezdtem meg Kalocsán. Zongorát, magánéneket tanultam és a továbbtanulás is zenei gimnáziumban folytatódott. Életem legszebb, élményekben leggazdagabb négy éve volt, amit a kecskeméti Kodály Iskolában töltöttem. A gimnázium harmadik évében tudatosult, hogy pályát kell választani, egészen addig ezen nem gondolkodtam. Akkor merült fel bennem először, hogy a gyógypedagógia irányába szeretnék továbbtanulni és ez volt a cél. Mindig is érdekelt a sérült emberek világa, sosem „féltem” tőlük és soha nem éreztem azt, hogy őket sajnálni kellene, mint ahogy azt sok embernél láttam.

Számomra a sérült gyermekek és felnőttek már drágakőként ragyogtak.

„...időnként a szürkének látszó kavicsból is előtűnik a drágakő csillogása.”

(Dr. Czeizel Endre)

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolára adtam be jelentkezésemet, de sajnos nem vettek fel. Az én tervem az volt a továbbiakban, hogy egy tanévet dolgozom és készülök az újabb felvételire, de ezt szüleim nem engedték meg, nem szerették volna, hogy kiessek a tanulásból.

Abban a tanévben volt először lehetőség pótfelvétellel jelentkezni felsőfokú intézményekbe, de erre nem sok főiskola adott esélyt. Így, mivel az ismeretségi körömben a zsámbéki tanítóképzőre járt utolsó évesként egy végzős és nagyon pozitív volt, amit erről az intézményről mondott, oda adtam be jelentkezésemet szociálpedagógia szakra.

Felvettek és költségtérítéses szakon kezdtem meg tanulmányaimat. Ennek a helynek varázsa volt. Kis faluban egy főiskola, ahol a diákok mind ismerték egymást, nagyon jó közösség alakult ki.

Szerettem volna, ha négy évig nem terhelem szüleim a félévek tandíjának kifizetésével, ezért kérvényt adtam be, hogy átkerülhessek államilag finanszírozott szakra. Ennek elbírálása negatív volt és javasolták, hogy adjam be ismét a jelentkezésemet, de akkor ismételnem kell a tanévet. Szerencsére sikerült, így ismét az első évfolyamban kezdtem meg tanulmányaimat nappali tagozaton. Egész tanévben kettő tantárgynak kellett eleget tennem, rengeteg szabadidővel rendelkeztem és szerettem volna ezt hasznosan tölteni diákmunkával, de nem vonzottak az akkori lehetőségek, amelyeket hirdettek diákoknak, mint például dosszié-hajtogatás vagy borítékolás (abban az időben ilyen jellegű hirdetéseket lehetett találni). Egy alkalommal a közeli faluban hirdettek önkéntes segítői állást a Tovább Élni Egyesület fogyatékos lakóotthonba. A buszközlekedés nagyon jó volt oda, így elmentem és megnéztem. Amit ott láttam, az magával ragadott. Újépítésű otthon volt, családias, barátságos, természetközeli környezetben. Két fő épülete van, ebből az egyik a fejlesztő – ápoló – gondozó otthon, melyben súlyosan és halmozottan sérült gyermekek és felnőttek élnek. A gondozó otthonban olyan mozgásukban és értelmükben is súlyosan akadályozott gyermekek számára nyújtanak mindennapi ellátását, akiknek a családja valamilyen okból nem tudja vállalni ezt a feladatot. A kis létszámú, családias hangulatú központban a gondozási feladatok ellátásán túl a gyermekek fejlesztésére is nagy hangsúlyt helyeznek. Az egyesület keretei között dolgozó gyógymasszőr és gyógypedagógus szakemberek biztosítják a gyermekek fizioterápiás és komplex szomatopedagógiai fejlesztését. Emellett rendszeres és alkalmi szabadidős programokkal, nyaralással teszik még színesebbé az otthon lakóinak életét.

A másik épületben található a lakóotthon, mely értelmi sérült felnőttek részére nyújt biztonságos, elfogadó légkört. A lakóotthonban az életvezetésben segítségre szoruló, értelmileg akadályozott fiataloknak és felnőtteknek teremtenek életteret (személyiségüket, szabadságukat és döntési jogukat tiszteletben tartva), emellett lakhatási- és munkalehetőséget. Céljuk a bentlakók életminőségének javítása, amely során az önálló életvitel elérésére törekszenek. A teljes élethez hozzátartozik a rendszeres, értelmes és kereső munkatevékenység is, melyet az 1996 óta működő Szociális Foglalkoztató Műhelyben biztosítanak a lakók számára. A lakóközösség kialakításán túl a tágabb környezettel való kapcsolat építésre is nagy hangsúlyt fektetnek. Ennek keretében látogatják a falu különböző rendezvényeit, valamint szívesen látják a helybelieket is saját programjaikon.

Ami nagyon megnyert engem, az a családi légkör, az ablakokon nincs rács, a dolgozókon nincs fehér köpeny, az ott dolgozók végtelen empátiával és szeretettel vették körbe az ott lakókat.

Abban az időben nagy volt a hiány munkavállalók terén és kihasználva a szabadidőt, folyamatosan az otthonban voltam. Több csoporttársamat is elvittem oda, így többen is beálltunk az önkéntesek sorába. Munka volt bőven, hiszen akkor rendszertelenség, rendtelenség volt, ami leginkább jellemezte a mindennapokat. A feladatok palettája nagyon széles volt, kellett főzni, mosni, a ruhákat rendezni, de szabadidős tevékenységeket is kellett szervezni, mi mindenből részt vállaltunk és nagyon jól tudtunk együtt dolgozni. A főiskola ideje alatt – egészen addig, amíg az a tüzeset következtében be nem zárt – a továbbiakban végig jártam oda és az évek alatt a dolgozókkal, csoporttársakkal kialakítottuk a rendszert, a folyamatosságot, ami a lakók mindennapjainak keretét ad és ami a mai napig megtalálható az intézményben. Itt bizonyosodtam meg végleg arról, hogy a gyógypedagógia az én utam és a sérült emberekkel akarok dolgozni.

A 2004/2005-ös tanévben szereztem meg diplomámat akkor már Vácott, szociálpedagógia szakon. A szakmában szerettem volna elhelyezkedni, ami egy közeli kisvárosban sikerült gyermekjóléti szolgálatnál családgondozóként. Nem éreztem magaménak ezt a szakmát, nem éreztem magam hitelesnek a gyermeknevelésben tanácsokat osztogatni úgy, hogy nekem nem volt akkor még ezzel kapcsolatban saját tapasztalatom. 2007-ben mentem férjhez és 2008-ban született meg első gyermekünk. A GYED idejét követően 2010-ben Kalocsán kezdtem meg ismét a munkát, szintén gyermekjóléti szolgálatnál, de hamar áthelyeztek az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonába, ahol sérült felnőttekkel dolgozhattam. Szerettem volna az ő elfogadásukat segíteni és létrehoztuk a Te is lehetnél... elnevezésű fesztivált, melyhez rengeteg anyagi támogatást kaptunk a megvalósításhoz. Ennek keretein belül akadályversenyen vettek részt az ellátottak és minden csapatban volt óvodás, iskoláskorú gyermek, illetve felnőtt sérült is. Az egész rendezvény a Csurgó együttes koncertjével és közös ebéddel zárult. Még egy évben adatott meg, hogy megvalósítsuk kedves rendezvényünket.

2012-ben kezdtem meg tanulmányaimat az győri Apáczai Csere János főiskolán logopédia szakirányon levelező tagozaton. Kezdetben munka mellett végeztem, majd 2013-ban született meg második gyermekünk és a vele otthon töltött idő alatt fejeztem be a képzést. Még a diplomám megszerzése előtt alkalmaztak a kalocsai Pedagógiai Szakszolgálatnál és ekkor kezdtem meg a jelenlegi pályámat.

Kezdetben tele voltam aggodalommal és kétségekkel, hogy jól csinálom-e, tudok-e mindenkinek segíteni, de olyan segítő közegben dolgozhattam, ahol mindig kaptam a kérdéseimre választ és segítséget a kollégáktól.

Két évet dolgoztam, 2017-ben született meg harmadik gyermekünk, 2019-ben a negyedik gyermek is családuk tagja lett. Munkámat a 2020-2021-es tanévben folytattam tovább.

Bács-Kiskun Vármegyében a szakszolgálatok 11 intézményben látják el a szakszolgálati feladatköröket Az épület tekintetében ilyen jó lehetőségű épületben még nem volt az intézmény. Bár állagát tekintve nem mondhatjuk megfelelőnek, de minden szakfeladat külön-külön helyiségben tud dolgozni. Pedagógiai szakszolgálati intézményünkben megalakultak a szakfeladatoknak megfelelő megyei szakmai munkaközösségek, melyek aktívan részt vesznek az intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében, a munkacsoportok élén kinevezett felelőssel.

A logopédia és a korai fejlesztés szakterületén dolgozom és folyamatosan keresem annak lehetőségét, hogy munkámat hatékonyabban tudjam végezni. A korai fejlesztés területén tovább képeztem magam két képzéssel, az egyik a Családközpontú kora gyermekkori intervenció komplex esetkezelési technikái, a másik pályázat keretein belül a BKFK-SEED Fejlődési Skála - Budapesti Korai Fejlesztő Központ által átdolgozott vizsgálo eljárása 0-4 éves korig. Ezutóbbi segítséget ad abban, hogy azok a gyermekek, akik korai fejlesztésben részesülnek, mely területen mutatnak leginkább elmaradást, melyen segítségre szorulnak.

A logopédiai ellátásban, melyben heti 18 órában dolgozom nagy a terület, ahol ezt biztosítani kell, összesen 19 településre kell kijárni. Minden tanévben ezt a terhet igyekszünk elosztani úgy, hogy senki se legyen túlterhelve. A vidéki óvodákban folyamatosan kapcsolatban vagyok az ott dolgozó óvónőkkel és a szülői értekezletekre szívesen megyek, mivel a szülőkkel csak itt van lehetőség megismerkedni és tájékoztatni őket a terápia menetéről és annak fontosságáról. A városban további 7 intézményben biztosítjuk az ellátást, de ott ez már ambuláns formában zajlik, így a szülőkkel heti rendszerességgel találkozom, az óvónőkkel pedig a szűrések alkalmával tudok konzultálni, illetve kölcsönösen keressük egymást, ha gond adódik a tanév folyamán. A nyelvlökéses nyelés problémával küzdő gyermekek hatékonyabb megsegítése érdekében végeztem ilyen irányú tanfolyamot, illetve az Alapozó terápiát is elsajátítottam, hogy a mindennapokban hatékonyabban és komplexebben végezhessem munkámat.

A korai fejlesztés keretein belül a bölcsődében látom el a gyermekeket mindösszesen három órában. A szülőkkel a tanév elején egy konzultáció történt és az év folyamán füzetben keresztül tartjuk a kapcsolatot, melyben részemről az órán történeteket és a gyakorolni valót írom, a szülő részéről pedig az otthoni tapasztalatok kerülnek feljegyzésre.

I.2. A szakmai és személyes indítékok és elvárások a képzéssel kapcsolatban

Miután megszereztem diplomámat, azonnal a szakmában dolgozhattam. Akkor a munkaszerződés aláírásával vállaltam, hogy öt éven belül elvégzem a szakvizsgát, mely feltétele ezen a munkahelyen történő munkavégzésnek. A saját gyermekeim növekedésével bennem is növekedett az elhatározás, hogy ennek a feltételnek eleget tegyek. Így már a 2021/2022. tanévben jelentkeztem erre a képzésre, de sajnos gyermekem egészségi állapota nem engedte, hogy abban a tanévben befejezhessem, így tanévet halasztottam. A 2022. őszi szemeszterben ismét belevágtam, hiszen az idő is szorít, letelik az 5 év, mióta alkalmaznak és a tudásfrissítés is mindig hasznos. Hátulütője talán az egésznek az, hogy önerőből kell ezt vállalni és a munkahely részéről sok támogatásra nem számíthatunk. Annyi kedvezményben részesültem, hogy a heti órarendemet úgy szervezhettem, hogy a pénteki napra ne legyen órám, hiszen több alkalommal is kellett pénteki napokon konzultációra utazni vagy online csatlakozni.

Ezek mellett viszont a tanulásnak folyamatosan szükségességét érzem, hiszen ahány gyerek – hiába küzdenek ugyanazzal a problémával – annyi féle és nincs olyan, hogy egy módszer, jól bevált „trükk” hatásos lenne minden egyes gyermeknél. Természetesen a gyermekeket körülvevő közeg is mindig más és más. A szülők hozzáállása, motiváltsága nagymértékben függ a társadalmi elhelyezkedéstől, illetve iskolai végzettségtől. Míg az egyik gyerek mellett látni édesanyját és édesapát is, akik támogatással körül vesznek, addig a másik gyermeknek épp a szülei válnak vagy elhunyt az egyik szülő. Ekkor jelentkeznek az órai viselkedés zavarok, melyeket a magam részéről sok beszélgetéssel oldok fel, hogy tudjam, mi játszódik belül a gyermekben. Vannak gyermekek, akiknek szülei megtehetik, hogy a munkafüzetet, melyből dolgozunk, megvásárolják és van, akinek egy füzet megvétele is gondot okoz.

Tapasztalatom a logopédiai munkám során a gyerekekkel kapcsolatosan az, hogy nehéz a figyelmüket lekötni, egyre több a viselkedési zavarokat mutató, artikulációs zavarral és beszédértés nehezítettséggel küzdő, nem beszélő kisgyermek. Az ő nevelésük óvodai szinten a csoportokban komoly figyelmet, differenciálást igényel az óvónőktől, illetve iskolában a tanítóktól.

Magammal szembeni elvárásom, hogy a szakmában és a tudásban megerősödve folytathassam a logopédiai terápiákat, hogy még hatékonyabban működhessenek a pályámon. Mert számomra a legfőbb cél, hogy a gyermekek fejlődjenek és szüleik támogassák őket fejlődésükben a biztos háttér megteremtésével.

I.3. Önértékelés, fejlesztendő területek

Ebben a fejezetben mutatom be a kilenc kompetenciaterület mentén, hogy a munkámmal kapcsolatban melyek az erősségeim és melyek azok, amelyekben még fejlődni kell. A mindennapi munkában nem gondolkodunk ezeken, csak végezzük a ránk bízott feladatokat a tanév végéhez közeledve már szinte robot módra és bízunk a tapasztalatainkban és szaktudásunkban. Mindezt most végig gondoltam a megfogalmazott kompetenciák mentén. Sokszor sem a munkahelyről, sem a szülőktől nem kapok visszajelzést, hiszen mindenki a rábízott feladatokkal van elfoglalva, a szülők pedig arra koncentrálnak, hogy a gyermekük fejlődése érdekében mit is tehetne. Most pedig saját magamról kellett a pozitívumokra koncentrálni, ami szintén nem jellemzi a hétköznapokat. Ezáltal szembeültem azzal, hogy mennyi képzésen vettem részt az elmúlt években és ezeknek köszönhetően minőségi változást érhettem el a munkámban.

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Első diplomámat szociálpedagógiából szereztem meg. Mindig is nagy együttérzéssel, mondhatnám azt is, hogy túl nagy empátiával fordultam az emberek felé. Az esetek, fogyatékkal élők segítése számomra nem munka volt, hanem hivatás, amely ösztönös dolog volt bennem. Amikor elkezdtem a logopédiai tanulmányaimat, nagy felismerés volt, hogy amit csináltam addig ösztönösen, azt a jelenlegi munkámban a tanultakkal össze tudom kapcsolni.

Logopédusként sokrétű a tevékenység, hiszen nem csak az adott problémával dolgozom, hanem a gyerekekkel, aki nem a probléma maga. Az egész személyiségét formálom, vele dolgozok. A tanulmányaim során megismerhettem az életkori sajátosságokat, a szülői attitűdöket és igyekszem a legjobb tudásom szerint terelni őket. Munkámat főként az artikulációs zavar terápiaja teszi ki, de előfordul nyelvlökéses nyeléssel küzdő, megkésett beszédfejlődésű, beszédértés nehézségével küzdő gyermek. Minden esetben globális a gondolkodásom és a gyermeket körülvevő emberekkel igyekszem kapcsolatot teremteni és együtt gondolkodni a gyermek fejlődésének érdekében.

A fejlesztő órákat igyekszem színessé varázsolni. Célom minden órán megértetni a gyerekekkel és szüleikkel, hogy mit miért csinálunk a terápia folyamán, mert úgy gondolom, ezzel nagyobb hatást érek el. Ami nehézséget okoz számomra, az többnyire a türelmetlenségem, illetve esetenként a szülők irányából érkező türelmetlenség is, miközben tudom, hogy a terápia hatása nem azonnal mutatkozik a gyerekeknél.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexió

A pedagógiai szakszolgálat működését a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet szakterületi protokollok határozzák meg. A kliensek ellátásba vétele a logopédia szakfeladaton a Logopédiai feladatellátás eljárásrendje alapján történik. Munkámat mindig egyénre szabottan tervezem meg és végzem el. Az artikulációs terápiaiban adott egy-egy hang kialakításának menete, magának az órának is keretes és állandó szerkezete van. Ettől csak akkor térek el, ha a gyermek állapota ezt megkívánja. A terápiás foglalkozás céljainak megfelelő módszereket, eszközöket tervezek, amelyek segítséget nyújtanak az eltérő képességű gyermekek fejlődésében. Igyekszem sok játékot beépíteni, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően tudjam a foglalkozásokon a motivációt fenntartani. Lehetőségekhez mérten igyekszem a gyermekek véleményét meghallgatni a játékok kiválasztásánál.

Terápiás csoportjaimat igyekszem azonos artikulációs problémával küzdő gyermekekből összeállítani, így tudok építeni a modellkövető tanulás lehetőségeire is. Nagyon jó látni, átélni azt, amikor a csoport együtt örül a hosszas gyakorlás eredményeképpen megszületett, a magyar artikulációs képzés szabályainak megfelelően kiejtett hangnak. Fontosnak tartom, hogy mind a gyermekek, mind a szülők visszacsatolást kapjanak az elvégzett munkáról és annak eredményéről.

Az értékelést mindig igyekszem egyénre szabni, hiszen az elvégzett munka, az elért eredmény elismerése mindannyiunk számára további motivációt jelent.

3. A tanulás támogatása

Utazó logopédusként, korai fejlesztőként több helyszínen dolgozom. Minden intézményben igyekszem, az ottani dolgozókkal együttműködve, nyugodt tanulási környezetet biztosítani. A intézményekben dolgozó kollégákkal sikerült jó kapcsolatot kialakítani, egymás munkáját segítve a gyermekek érdekében.

A fejlesztési folyamat felépítését, a foglalkozások célját a gyermekek egyéni szükségleteire illetve a terápiás csoport sajátosságaira való tekintettel tervezem meg. Az egyes foglalkozások betervezett feladatait azonban képes vagyok módosítani a gyermekek aktuális fiziológiai, érzelmi állapotának megfelelően. Törekszem a gyermekek motivációjának fenntartására a tanulási folyamatban.

A logopédiai feladatok mellé mindig betervezek egyéb fejlesztő feladatokat is pl. finommotorika fejlesztése, kognitív képességek fejlesztése. Napjainkban az infokommunikációs eszközök használata egyre inkább elterjed. Laptopon, tableten igyekszem fejlesztő játékokkal megismertetni a hozzám járó gyermekeket elősegítve ezek tanulási eszközként való megismerését, használatát. Törekszem arra, hogy a gyermekek eljussanak a feladat helyes megoldásáig. Hibázásaikat, tévedéseiket a tanulási folyamat részeként kezellem, javításukban mindig számíthatnak segítségemre. Rávezető kérdésekkel igyekszem az önálló gondolkodásukra támaszkodva a hibátlan megoldásig eljuttatni őket.

4. A tanuló személyiségének fejlesztése az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Korai fejlesztésbe különböző problémák miatt kerülnek gyermekek. Mindannyian egyéni bánásmódot igényelnek. Az eltérő fejlődésmentet jelezhetik az egészségügyben dolgozó szakemberek, a szülők. A fejlesztés területeit a szakértői vélemény jelöli ki számomra. Ennek alapján készítem el az egyéni fejlesztési tervet, mely ütemezve tartalmazza azokat a feladatokat, melyeket a gyermek fejlődése érdekében el kell végeznünk.

Ahhoz, hogy a gyermek fejlődését optimálisan biztosítani tudjam továbbképzéseken vettem részt. A Családközpontú kora gyermekkori intervenció komplex esetkezelési technikai képzés módszertani útmutatást adott ehhez, míg a BKFK-SEED Fejlődési Skála - Budapesti Korai Fejlesztő Központ által átdolgozott vizsgáló eljárása az elért eredmények, a fejlődés feltérképezésében nyújt segítséget számomra. Nagyon fontosnak tartom a korai fejlesztésben a fejlesztésben résztvevő szakemberek team munkában való együttműködését. Az elért eredmények megbeszélését, az esetleges nehézségeken való közös ötletelést, a lehetőségek többszemponútú felmérését. Lényeges a szülőkkel való együttműködés. A fejlesztő foglalkozásokon elért eredmények otthoni gyakorlása elengedhetetlen.

Logopédia foglalkozásokon a csoportos fejlesztés esetében is törekszem a gyermek egyéni fejlődésének megsegítésére. A fejlesztő eszközök és módszerek kiválasztásakor mindig a gyermek egyéni jellemzőt tartom szem előtt. Amennyiben a kívánt eredményt ezekkel nem érem el, az eredményeket elemzését követően más szakemberhez is irányítom a klienst.

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Logopédia foglalkozáson előfordul, hogy olyan gyermekek kerülnek egy csoportba, akik nem ismerik egymást. Fontos feladatnak tartom, hogy rövid időn belül olyan csoporttá kovácsolódjanak, akik tisztában vannak saját és társaik képességeivel és tiszteletben tartásuk egymást. Fontos ez azért is, mert ők hetente egy legfeljebb kétszer alkalommal találkoznak. Az általam tartott foglalkozásokon igyekszem elfogadó légkört, harmóniát teremteni.

Bevezető beszélgető körben mindenki elmondhatja azt, amit fontosnak tart. Kezdetben játékkal kezdjük a foglalkozásokat, ami feloldja a gyermekeket, összehozza őket. Ezeket a játékokat aztán felváltják az eseményképek alapján történetek elmondása. Itt már a gyermekek időnként ütköztetik véleményüket egyes részletekben, megtanulják az érvelés alapjait véleményük mellett. A konfliktusokat igyekszem megelőzni, így alkalom híján nem tud kibontakozni. Mindig figyelmeztetem a gyerekeket egymás véleményének tiszteletben tartására. Utalva arra, hogy több szempontból is meg lehet közelíteni egy-egy témát.

6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

A logopédia ellátásba a 3 éves gyermekek a KOFA szűrővizsgálat alapján kerülnek. Ennek reális kitöltése a szülő lelkiismeretén múlik. Az 5 éves gyermekek bevezetett szűrési eljárása a „Szól-e?”. Ez a szűrőeszköz standardizált, jelzi az elmaradást a nyelv különböző területein. Az előzetes szűrés eredménye alapján végzem el a logopédia vizsgálatot a logopédia eljárásrend alapján. Az elért eredmények értékelése félévente történik. A folyamat diagnosztika során használt mérőeszközeink: TROG, Képanyag a megkésett/akadályozott beszéd- és nyelvi fejlesztéshez, PPL, GMP. Ezek a vizsgáló eljárások pontos képet mutatnak a gyermekek aktuális nyelvi állapotáról, így a terápia további folytatásának meghatározásához elengedhetetlenek.

A korai fejlesztés területén az Egyéni fejlesztési terv elkészítésének alapja a Szakértői vélemény. Az egyéni fejlesztési terv elkészítése egy tanévre szól. Az elért eredményeket 3 havonta értékelem, az értékelés eredményének alapján módosít(hat)om a fejlesztési tervet. A felméréshez a BKFK-SEED Fejlődési Skála - Budapesti Korai Fejlesztő Központ által átdolgozott vizsgáló eljárását használom. A szülő a gyermeke fejlődéséről évente, SNI gyermek esetében félévente kap írásbeli értékelést. Természetesen a szülővel a foglalkozások végén az aktualitásokat mindig megbeszélem.

7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

A környezeti nevelés célja, hogy a felnövekvő nemzedék ismerje és becsülje meg az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességeikre tekintettel használják. A nevelés célja, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a gyermekek számára. Ehhez biztosítom számukra az oktatás, nevelés magas színvonalát. Foglalkozásaimra az ünnepekhez, világnapokhoz (pl. víz világnapja) kapcsolódó feladatlapokat készítek.

Használok a Natura 2000 európai természetvédelmi értékőrző hálózattal kapcsolatos pedagógiai segédanyag-sorozat munkafüzetét. (https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/naturazzunk_foglalkoztato_fuzet_web.pdf 2023. 04. 14.)

Töreksem az újra használhatóságra, a feladatlapokat laminálom. A gyermekeket egymás elfogadására nevelem. Megkezdett történetek folytatásával, esemény képek segítségével tudom a foglalkozásokon megvalósítani a nyelvi kompetenciák fejlesztése mellett.

8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Intézményünkben logopédia munkacsoport működik, mely átfogja a logopédusok munkáját. Rendszeresen tartunk team megbeszéléseket, melyeken esetmegbeszélés, jó gyakorlatok átadása, együtt ötletelés, brainstorming történik. Itt mindannyian elmondhatjuk az elért eredményeket, együtt kereshetjük az esetleges sikertelenségek okait, illetve a lehetséges megoldásokat.

A szülőkkel való együttműködésen vidéken még dolgoznom kell, hiszen ezeken a helyszíneken az óvodában látom el a gyermekeket, így a szülőkkel nem találkozom. De lehetőséget adok számukra a telefonon és egyéb csatornákon pl. messengeren való megkeresésre. Ezeken a helyszíneken az óvónő töltenek be nagyon fontos szerepet a kapcsolattartásban.

A helybeli óvodák ellátása ambulánsan történik, így a szülőknél minden foglalkozás után tudok tanácsokat, segítséget adni az otthoni gyakorláshoz.

Korai fejlesztésben team munkában dolgozunk a gyógytornász és gyógypedagógus kolléganővel. Együtt készítjük el az éves fejlesztési tervet és a gyermekek tanév végi jellemzését. A munkámmal kapcsolatos visszajelzéseket mindig szívesen fogadom, hiszen ezek segíthetnek a szakmai fejlődésben.

9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Egészen fiatal koromtól kezdve készültem a gyógypedagógus pályára. Elhivatottan vagyok ezen a pályán. Szakmai fejlődésem érdekében minden lehetőséget igyekszem kihasználni. Nem riadok vissza az önköltséges továbbképzésektől sem.

Erre példa a Családközpontú kora gyermekkori intervenció komplex esetkezelési technikái, Nyelvlökéses nyelés terápia, Alkalmazott Viselkedéselemzés (ABA: Applied Behavior Analysis), Alapozó terápia Terapeuta képzés.

Pályázat keretén belül volt lehetőségem továbbképzéseken részt venni: Alapozó terápia fejlesztő képzés, BKFK-SEED fejlődési skála, AAK-augmentatív és alternatív kommunikációs szakember. Ezeket a képzéseket mindig nagy körültekintéssel, szakmai fejlődésem érdekében választom ki. Szakmai munkám során képes vagyok kollégáimmal együttműködni, kérdéseket, problémákat felvetni. Képes vagyok állásponthoz szakmailag alátámasztani, másokat meggyőzni véleményem helytállásáról. Ugyanakkor meggyőzhető vagyok kollégáim véleményének helyességéről. Saját szempontjaimat alá tudom rendelni mások véleményének abban az esetben, ha erről hitelt érdemlően meggyőzőnek. Szakmai munkámat igyekszem önmagam számára értékelni. A megtartott foglalkozásaim eredményeit értékelni, a további fejlődés reményében új lehetőségeket keresni.

I.4. Személyes célok, feladatok a képzés során

A Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa szakterületen pedagógus-szakvizsgára történő jelentkezésem már egy évvel korábban megtörtént, de gyermekeim egészségügyi problémája akkor ezt nem engedte meg, hogy befejezhessem. A jelenlegi tanév őszi szemeszterében már belevágtam és azt érzem, erre szükségem volt a szakmai fejlődésem érdekében. Mindig nyitott vagyok az új módszerek és tudásfrissítés iránt, szeretek a szakmában dolgozó kollégákkal találkozni és tapasztalatot cserélni. Ezen a képzésen erre kitűnő alkalmat biztosítottak a prezentációk, amelyeket egy-egy kurzus teljesítése érdekében mutattunk be.

Pedagógiai Szakszolgálatnál dolgozom logopédusként, így azt gondolhatnánk, hogy sajátos nevelési igényű gyermekkel nincs is nagyon kapcsolat, de abban óvodában, ahol a szakszolgálati feladatom teljesítem megbízás keretein belül logopédiai fejlesztést is tartok problémákkal küzdő gyermekeknek.

Az idei tanévben is pár órában a korai fejlesztésben részt vállalok, így heti rendszerességgel ilyen jellegű órákat is tartok. Már az előző tanévben is a három év alatti gyermekeket a szakszolgálatnál vizsgálták és ha komoly problémát érzékeltek, akkor küldték további vizsgálatra, hogy részesülhessen a korai fejlesztésben.

Ezáltal lehetőségem nyílt egy-egy vizsgálati órába is becsatlakozni, ahol alkalmazhattam a BKFK-SEED Fejlődési Skálát, mint vizsgálati eszközt. Maga a vizsgálat team munkában történik, mely elengedhetetlen az ilyen kicsi gyermekeknél, hiszen a legnagyobb eszköz a kezünkben az ő esetükben a játéktevékenység megfigyelése és a szülő kikérdezése.

Legnagyobb horderejű mankó, amit ez a képzés nyújtott a számomra, az az önismeret. Mindig, minden helyzetben bizonytalannak éreztem magam, még a pályára való alkalmasságomat is sokszor megkérdőjeleztem. A négy gyermekem nevelése mellett azt érzem, hogy ettől sokkal többet kellene készülnöm, figyelnem a munkámra. De a képzés által hallgatott kurzus és annak teljesítéseként elvégzett önismereti teszt nagy hatással volt személyiségem fejlődésére. Most már tudom, hogy a helyemen vagyok, csak türelemre van szükség főként magammal szemben. Tudomásul kell venni, hogy a fejlődés a gyermekeknél nem egyik napról a másikra történik, sűrűbben kell visszatekinteni arra a pontra, ahonnan indultunk és arra, ahol jelenleg tartunk.

A konfliktuskezelésben a stratégiák megismerése által jobban tudom majd reményeim szerint kezelni, ha a szülőkkel ilyen jellegű nehézség adódik. Igyekszem mindig partnerként kezelni őket és gyermekeik fejlődését szem előtt tartva végezni munkámat.

II. A SZAKMAI FEJLŐDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK

Az alábbi pontokban kerülnek bemutatásra a képzés során általam írt beadandó dolgozatok, melyek úgy érzem, hogy szakmai fejlődésemet elősegítették és a megfelelő irányba fordították.

II. 1. A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága

A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága kurzushoz tartozó dolgozatom témája a saját intézményem bemutatása. A dolgozat megírása lehetőséget adott számomra, hogy jobban megismerjem a munkahelyem összetett feladatait, fejlődési lehetőségeit.

Fontosnak tartom ezt a saját intézményt bemutató dolgozatot, mert sok esetben az oktatási intézményekben, melyekkel kapcsolatba kerülök, de főként a szülők körében a mai napig Nevelési Tanácsadóként szerepelünk.

Fontos lenne, hogy a köztudatban ennyi év elteltével végre a Pedagógiai Szakszolgálat általánossá váljon, hogy ne „féljenek” ettől az intézménytől, hanem segítségként tekintsenek rá, ahol nem bélyeget akarnak tenni a gyermekekre, hanem segíteni, támogatni, hogy majd az önálló felnőtt életben jobban boldoguljanak, hiszen ez a célunk!

Kivonat

A dolgozat első felében az intézményt általánosságban mutattam be és felsoroltam a szakfeladatokat, melyeket ellátunk:

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,
- fejlesztő nevelés,
- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás
- konduktív pedagógiai ellátás
- gyógytestnevelés
- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás koordinációja
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozásának koordinációja.

Mivel több szakterületen is dolgozom, így mindkettőnek működését részleteztem a dolgozat további részeiben. Egyik a logopédiai ellátás szakfeladat, melynek keretein belül összesen 19 vidéki és 7 helyi óvodában biztosítjuk az ellátást hét főállású logopédussal, akikből hárman teljes munkaidőben, 21 órában vannak jelen, négyen pedig egyéb szakfeladat ellátásában is részt vesznek (korai fejlesztés, nevelési tanácsadás, szakértői bizottság). A vidéki települések tekintetében a legtávolabbi 33 kilométerre található. A távolság leküzdésében rendelkezésre áll egy szolgálati gépjármű, melyet erre a célra igénybe vehetünk.

Az ellátás hatékonyságát csak azoknál a gyermekeknél mérhetjük, akiket a támogató szülői háttér eljuttat hozzánk az ambuláns formában, illetve a vidéki óvodák tekintetében, ha a szülő otthon rendszeresen gyakorol a gyermekkel. Ha ezek elmaradnak, sajnos a munkánk hatékonyságának mérése nem mutat valós eredményt. Tehát feladtunk van a szülőkkel is, hogy motiváltak legyenek az otthoni gyakorlásra.

A másik szakfeladat, melyben dolgozom, a korai fejlesztés, heti három órában. Rajtam kívül egy főállású tanulásban akadályozottak pedagógiáján végzett és egy gyógytornász szakember dolgozik, illetve még egy logopédus részmunkaidőben. Ezen a területen általában teamben dolgozunk, amelybe a szülő is beletartozik és elengedhetetlen a közös gondolkodás, hiszen elsősorban az ő igényeit kell figyelembe venni, hogy miben szeretné látni gyermeke fejlődését és a szülőt tanácsal látjuk el, hogy otthoni környezetben saját maga mit tehet ezen célok elérésében. Az idei tanévben a helyi bölcsődében részesülhet ellátásban az a gyermek, aki látogatja napi szinten az intézményt.

Reflexió

Az intézmény bemutatásával kapcsolatban ennek a nagy "intézményesülésnek" a hátrányát szeretném megemlíteni. Mindent központilag határoznak meg és nem veszik figyelembe a helyi sajátosságokat, pedig van különbség egy megyeszékhelyi város és egy kisváros összetételében mind a gyermekek, mind a szülők szempontjából.

Személyesen nem beszélhetünk a központi vezetőkkel, általában mindent írásban vagy elektronikus formában intézhetünk, mely személytelenné teszi a helyzetet. Sajnos sok szülő fél megjelenni és szégyelli, ha nálunk kell megjelennie. Sokan inkább magán ellátásban keresik az utat gyermeküknek, hogy a rendszerben ne legyen nyoma annak, hogy probléma van gyermekének, illetve ne kerüljön a gyermeke státuszba. Ami a magán ellátás előnye az az, hogy az ott felkeresett szakember véleményét inkább elfogadják, mint a nap, mint nap a gyermekkel dolgozó óvónő vagy tanítóét.

A logopédiai ellátás tekintetében a szolgálati gépjárművet sajnos nem mindenki tudja igénybe venni, mivel sok a vidéki óra, hiszen egy időben többen nem tudjuk igénybe venni, mert egy települést egy logopédus lát el. Ezért sajnos saját autót is használni kell, melynek útiköltségét kiküldetési támogatással oldja meg a fenntartó. (Igaz, csak a használatot követő második hónapban utalják annak költségét.)

A helyi óvodák ellátása ambuláns formában történik, hiszen a feltételek adottak a szakszolgálat épületében, míg az óvodákban nem minden esetben oldható ez meg. Minden évben feszültség szülő és a logopédus között, hogy miért nem oldható meg a gyermekek fejlesztése az óvodákban. Mint anya, megértem a kérést, de mint szakember azt tapasztaltam, hogy ha a szülővel személyes a kapcsolat, akkor eredményesebb a közös munka.

Ennek összehasonlítási alapot a vidéki óvodák ellátása ad, hiszen ott az óvodában az év elején találkozunk a szülőkkel szülői értekezlet formájában és a továbbiakban csak a logopédiai munkafüzeten keresztül kapják az információt, mit szükséges otthon gyakorolni a gyermekkel.

A kurzus alkalmával több intézménytípus felépítését, összetételét és azok vizsgálatát ismerhettem meg. Számomra ezek közül a legelfogadhatóbbak azon modellek, melyekben a dolgozók nem merev hierarchikus rendszerben működnek, hanem egymást segítve, támogatva végzik munkájukat. A korai fejlesztésben is elengedhetetlen a team munka és ennek tagjai közé bekerültek a bölcsődei gondozók azáltal, hogy a fejlesztés az intézményükben valósul meg a tornaszobában. Sok esetben kérnek segítséget, tanácsot más kisgyermekkel kapcsolatban is, akiknél esetlegesen eltérő fejlődésmenetet tapasztalnak.

II. 2. Szakmai önismeret, önreflexió és konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban

A Szakmai önismeret, önreflexió és konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban nevű kurzushoz tartozó beadandó dolgozatom témája három önismereti teszt elkészítése volt, továbbá egy gondolattérkép készítése a jelenlegi pályámhoz vezető állomások feltérképezésével.

A beadandó választása azért volt fontos a számomra, mert igazán nagy élmény volt. A félév teljesítése két beadandó dolgozattal állt.

Az egyikben a saját szakmai életutamat kellett bemutatni, melyet gondolattérkép formájába kellett önteni. Itt minden olyan fontos állomást megjelenítettem, mely erre a pályára terelt. Ismét átgondoltam egy kicsit mélyebben azokat a mozzanatokot, melyek ez irányba terelték életemet.

A másik dolgozat megírásához három tesztet kellett teljesíteni, amelyek mind a saját személyiségemről festettek képet, ezek következők voltak:

- Pegazus teszt
- MBTI teszt
- DISC teszt.

Pegazus teszt

Ebben a tesztben egy hatalmas pegazus testrészei vannak megnevezve és jellemzőkkel ellátva. Azt a két testrészt kellett kiválasztani, melyet a legközelebb éreztem magamhoz. Ennek eredménye a *Bőr – Érzékenyen reagál a történésekre, sérülékeny, de szúrós is tud lenni* és a *Szív – Együtt érez és törődik másokkal. Még a legnehezebb emberekkel is megtalálja a közös hangot, szeretetteljes, de emiatt gyengének is tűnhet.*

MBTI teszt

A teszt képet alkotott a személyiségemről, annak erősségeiről és gyengeségeiről. Meglepően valóságos volt az eredmény annak ellenére, hogy látszólag ugyanazokra a kérdésekre kellett ugyanolyan válaszokat adni.

DISC teszt

Ez a teszt színskála mentén mutatott eredményt önmagamról. Nem volt egyértelmű az eredmény, illetve nem tudtam mindenben egyetérteni.

Reflexió

„A szeretet csak megosztással nő. Csak úgy szerezhetsz többet magadnak, ha odaadod másoknak.” (Brian Tracy)

A legmeglepőbb eredményt az MBTI teszt hozta számomra. Ennek a tükörképe azonosult teljeséggel a személyiséggemmel. Nem volt benne semmi, amivel ne értettem volna egyet. A teszt alapján én VÉDŐ típus vagyok – és valóban. Igyekszem védelmezni mindenkit és segítek, hogy előrébb jusson. Mindig azt érzem, hogy segíteni és adni kell. A teszt értékelésében szó esik arról, hogy a védők alábecsülik magukat. Ez az én esetemben teljes mértékben így van, sosem érzem azt, hogy elég jó, amit csinálok és ha nagy ritkán kapok elismerést, visszajelzést (akár a munkámmal, akár a gyerekek nevelésével kapcsolatban), nagy erővel hat rám. Sokáig voltam távol a szakmától a gyerekek születését követően és igazán pályakezdőnek éreztem magam az újbóli munkába állásomat követően. Esetlennek és felkészületlennek éreztem magam és mindennap úgy fejeztem be a munkám, hogy mások ezt sokkal jobban tudják csinálni, sokkal sikereesebbek, sokkal többet tudnak. Ez a teszt erősített meg engem abban, hogy a helyemen vagyok.

Ez az a terület, ahol kiteljesedhetek és a sikerek majd jönnek. Igazából az kristályosodott ki a számomra, hogy szeretni kell, akkor is, ha nem érzem azt a szeretetet és elfogadást a gyerekek és szülők részéről. Ha nem adom fel és továbbra is hiszek abban, hogy segíteni tudok, akkor jönnek a sikerek, a fejlődés, a megbecsülés. És ezt a megbecsülést már nem a vezetőségtől várom, hanem azoktól az emberektől, akikkel együtt dolgozom és akikért dolgozom.

Erősségek – a teszt alapján

Igen szép felsorolás: támogató, megbízható, figyelmes, lelkes, szorgalmas, jó gyakorlati készségek. Ezek közül a „gyakorlati készségek”-et nem érzem teljes mértékben igaznak. Sok mindent úgy érzem a leghosszabb és legnehezebb módokon oldok csak meg, de számomra ez hozza a fejlődést.

Gyengeségek – a teszt alapján

A megjelölt gyengeségek: túlságosan alázatos – ezzel kapcsolatban egy volt kolléga megfigyelése jutott eszembe. Egyszer beszélgettünk a helyes, illetve helytelen testtartásról, ő mondta, hogy a görbe hát a túlságosan alázatos emberekre jellemző...nem egyenes a testtartásom, mindenkire igyekszem a legnagyobb alázattal fordulni, főleg a gyerekekhez, hogy érezzék, akárhonnán jönnek, akármilyen környezetből, van aki megbecsüli az ő személyüket.

II.3. A pedagógus szerepkonfliktusai – Esettanulmány

A pedagógus szerepei és munkatevékenysége elnevezésű kurzushoz esettanulmányt készítettem. Ezt prezentáció formájában elő is adtuk az előadás keretein belül. Ez azért volt fontos a számomra, mert így a kollégák nehézségeit is megismerhettem és azt az érzést adta, hogy nem vagyok egyedül a nehézségekkel.

A dolgozat több részre tagolódik. Az első részében a megadott szakirodalom feldolgozásával ismerhettem meg a konfliktus különböző okait:

- érdekkonfliktusok
- értékkonfliktusok
- információs eredetű konfliktusok
- kapcsolati konfliktusok
- strukturális konfliktusok
- ténykonfliktusok.

A pedagógiai konfliktusok területén Szekszárdi Júlia Konfliktuspedagógiai szöveggyűjteményben definiálta és vizsgálta a pedagógiai konfliktusokat, amelyeknél folyamatot figyelhetünk meg. Előzményekre, érési időre, csúcspontokra, leszálló ágra és következményekre tagolódnak. A konfliktusokban szereplő embereket kommunikációra készíti. Bemutatja a régi, poroszos rendszer konfliktus megoldásait és megismerhetjük a mai oktatásban jellemző konfliktuskezelési stratégiákat, amelyeket a benne résztvevő emberek alkalmaznak. Ilyen stratégiák lehetnek:

- önérvényesítő (győztes-veszteség, versengő)
- önalávető (alkalmazkodó, engedékeny)
- elkerülő
- kompromisszumkereső
- problémamegoldó.

Saját magam a problémamegoldó és kompromisszumkereső stratégiát alkalmazó pedagógusok közé sorolnám magam. A logopédiai ellátásban mint szakember vagyok jelen, de nem tudom félre tenni anyai mivoltomat, hiszen jómagam is négy gyermeket terelgetek és tisztában vagyok azzal, hogy mennyi energiát, odafigyelést igényelnek az iskolán, óvodán kívüli elfoglaltságok. Minden tanév elején a szülőkkel több soron is tisztázni kell, hogy a helyi óvodákban nem működik az ellátásuk a gyermekeknek és be kell hordani őket szakszolgálathoz.

Reflexió

Az iskolákban a konfliktusok száma nagyobb, mint egy szakszolgálatban, hiszen ott napi szinten találkoznak gyerekek, tanárok, szülők. A konfliktusok összetettebbek lehetnek és indulattól fűtöttebbek, hiszen sok esetben az iskolákban inkább a jogaikat szeretné minden odajáró érvényesíteni, a kötelességeket kevésbé. A tanárok tekintélye az utóbbi években nagymértékben csökkent a szülők előtt, szinte napi rendszerességgel járnak be szülők az iskola vezetéséhez egy-egy tanárra panaszt tenni, tehát a pedagógust nem tekintik partnernek, a feletteséhez mennek, ha gondjuk akad. A gyerekek körében pedig mindennaposak a konfliktusok, melyeket tanáraik igyekeznek úgy kezelni, hogy ne sérüljön az abban részt vevők testi épsége és lelki egészsége.

Ezzel szemben a szakszolgálatnál megjelenő szülők többsége tőlünk segítséget vár. Érti a gyermekével kapcsolatban, hogy valami nincs rendben vagy a gyermekkel foglalkozó óvónő, védőnő, tanító mutat rá a problémára. Sokan kétségbeesetten érkeznek és elfogadják a segítséget, de előfordul az az elutasító és háritó magatartás is, amikor egyáltalán nem partner a szülő és nem akar tudomást venni a gyermek nehézségeiről.

Logopédusként a törvény által előírt kötelező szűréseket végzem és érkeznek önként jelentkezők is. E kettő gyerek anyagból tevődik össze a tanévben azok csoportja, akikkel dolgozom. Az ellátó szakember és a szülő közötti kapcsolatot nagy mértékben befolyásolja a gyermeket nevelő óvónő hozzáállása a szakszolgálatához. Az intézmény megítélését nagymértékben befolyásolja, hogy nagy a várólista a vizsgálatokra és az ellátásokra. Ennek oka a szakemberhiány és sajnos nem tudunk ellene tenni. Aki ezt elismeri és megérti, az partnerként tud velünk együttműködni, de aki nem, azzal nehezebb az együttműködés.

Az öt éves gyermekek logopédiai szűrése az óvodákban történik. Akinél problémát észlelünk, ők szüleikkel jönnek be az intézménybe kiegészítő logopédiai vizsgálatra. Ekkor találkozunk először a szülőkkel. Ekkor teszik fel azt a kérdést, hogy nem tudnánk-e megoldani az ellátást helyben. De sajnos nemleges választ kell adnom, hiszen az épületünkben a körülmény adott, hogy ott tartasuk az órákat.

Vidéken az év eleji szülői értekezleteken (ha meghívást kapunk) van arra lehetőség, hogy a szülővel találkozhassunk. A 2022./2022-es tanévben vidékről is be kellett jönni a szakszolgálatba a kiegészítő vizsgálat elvégzésére. Az idei tanévben az óvodákban történt ez meg, de én ragaszkodtam ahhoz, hogy a szülő jelen legyen, hogy jobban megismerhessem a gyermekeket.

II. 4. Speciális nevelési feladatok 3.

A Speciális nevelési feladatok 3. elnevezésű kurzus által megismerhettem egy programot, amely közelebb hozza a roma szülőket, gyerekeket és az oktatást, amely téma szakmailag is érint. Beadandó dolgozatomban a közös munka tapasztalatait írtam le és az általuk látogatott óvoda pedagógiai programját ismertettem.

A beadandó dolgozat témája hozzám nagyon közel állt. A szociálpedagógia szak végzése alatt több romológia kurzus, intézménylátogatásban lehetett részem.

A munka világában eltöltött első pár évben is többször dolgoztam roma családokkal, gyerekekkel a szociális ellátás keretein belül. A dolgozatban bemutattam azt az óvodai pedagógiai programot, melyet az az óvoda alkalmaz, amelybe többnyire roma származású gyermekek járnak. A programban megfogalmazzák működésük alapjait. Kiemelt szerepet kap a gyermekek személyisége, mindenki egyediségének figyelembe vétele.

Kiemelten kezelik:

- természet szeretetére, a környezet megismerésére nevelést,
- gyermekek testi-lelki gondozását,
- mozgásfejlesztést és az egészségnevelést
- anyanyelvi nevelését,
- néphagyományok ápolását,
- érzelmi biztonság kialakítását,
- tehetséggondozást,
- hátránykompenzációt,
- esélyegyenlőség megteremtését.
- egészséges életvitel igényének kialakítását.

Fontos alapelveik:

- szabadjáték feltételeinek megteremtése,
- egyéni differenciált bánásmód,
- szociális hátrányok enyhítése,
- gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása
- szülőföldhöz való kötődés megalapozása
- nemzeti identitástudat erősítése
- gyermekek erkölcsi érzékenységének fejlesztése.

Reflexió

Minden tanév elején többször is felkeresem az intézményt, hogy alaposan tájékozódjak arról, melyik gyermek milyen szülői, családi háttérrel rendelkezik. Konzultálunk, hogy melyik gyermek van esetlegesen védelembe véve, hiszen akkor nekem is jelzési kötelezettségem van a gyermekjóléti szolgálat irányába, ha éppen többször nem jelennek meg a fejlesztésen. Minden évben vannak olyan háttérrel rendelkező gyermekek, akik a szülő gondatlanságának következtében a gyereket nem juttatja hozzá az ellátáshoz. Sajnos tisztában sincsenek ennek az ellátásnak a fontosságáról, de alkalmam sincs erről tájékoztatni őket, mert az óvodai szülői értekezletekre sem mennek el.

Magam részéről többször kértem már, hogy az intézmény ellátását megoldhassam az óvodában, de mindig elutasító választ kaptam, hiszen ha helyben egy intézménybe kimegyünk, akkor a többi intézményben is meg kell tenni. Sajnos nincs meg az az empátia sem a vezetőség, sem a szülőtársak részéről, hogy megértsék azt, hogy ezek a gyermekek még inkább hátrányos helyzetbe kerülnek, hiszen ettől az ellátástól is megfosztjuk őket. A többségi gyermekek szülei pedig azzal érvelnek, hogy a roma gyermekek szülei nem is dolgoznak, ők pedig sok esetben az állásukkal játszanak, hogy elhordják gyermekeiket.

Igyekszem a tanév elején elérhetőséget kérni a szülőktől, amelyen elérem őket, de sajnos sokszor váltogatják a telefonszámokat és előfordul, hogy már egy hónap elteltével sem érem utol őket. Ilyen esetekben az óvónőt keresem vagy telefonon, vagy személyesen, hogy figyelmeztesse, emlékeztesse a szülőket, hogy meg kell jelenni. Általában gyerekenként az időpontokat felírják, hogy minden héten segítse őket ebben, hiszen sok esetben azt sem értik meg a szülők, hozzátartozók, hogy ez nem egy egyszeri időpont, hanem minden héten ugyanakkor kell megjelenni.

A pedagógiai programot én a magam részéről kiegészíteném erre az óvodára vonatkozóan. Elsősorban felvállalnám, hogy az évek elteltével és a tapasztalatok alapján gyakorlatilag ez egy szegregált intézmény lett. Nagyobb figyelmet szentelnék a szülőkkel való kapcsolattartásra, beépíteném az éves programba az iskolai sikereket támogató módszereket. Közös programokat szerveznék a helyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, ezáltal a hátrányos helyzetű családok is otthonosabban éreznék magukat a mindennapokban, hiszen:

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”

(Tamási Áron)

III. TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA

III.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkámba

Több olyan kurzus is volt, amelyen hasznos és használható új dolgokról hallhatam. Megfogott a differenciálás sokszínűsége, melyet a munkámban nap, mint nap alkalmazok. Egy példát említenék, nem minden logopédiai csoportot sikerül azonos hangtévesztéssel küzdő gyermekeket összeszervezni minden igyekezetem ellenére.

Egyébként is foglalkozom minden gyerekkel egyénenként, hiszen nem mindegyiküknek ugyanaz az érthető és megvalósítható. Igyekszem mindenkivel egyénre szabottan, a teljes személyiségét és adottságait figyelembe véve dolgozni a lehető legnagyobb eredményesség érdekében.

A prezentációk bemutatása alkalmával megismerhettem több területről érkező embereket is, de leginkább az iskolai élet került közelebb hozzám. Részletesebb képet kaptam az ott folyó munkáról. Ezáltal, ha szülő iskolával kapcsolatos kérdéssel, problémával keres meg, hitelesebb információkkal, tanácsokkal tudom ellátni.

Az önismereti óra által olyan mértékben kaptam önmagammal kapcsolatban ismeretet, mely teljes mértékben hat a mindennapi tevékenységemre. Sokkal magabiztosabban vágok neki a mindennapi munkámnak. A szülőket határozottabban tudom segíteni gyermekeik megsegítésében. Még inkább érdekelnek a szakmában jelen levő képzési, tanfolyami lehetőségek, hogy még hatékonyabban tudjam végezni a fejlesztéseket.

Mivel a munkám sajátossága, hogy kevés időt töltök a telephelyen és az adott szakfeladatban dolgozó kollégákkal ritkán találkozom, kevés a lehetőség az ismeretek megosztására, sokszor érzem magam egyedül a szakmai feladatokkal, kihívásokkal, nehézségekkel kapcsolatban. A konzultációk alkalmával megtapasztaltam a kooperatív munkavégzés által nyújtott előnyöket. Igyekszem a munkatársaimmal is kialakítani ezt a munkavégzési formát.

Többször előfordul, hogy a szakértői bizottság kéri a segítségünket egy gyermekkel kapcsolatban, ha észlel nála esetlegesen beszédben vagy a beszéd megértésében nehézséget. Ilyen alkalmakkor ezentúl keresek arra lehetőséget még a gyermek vizsgálata előtt, hogy az őt vizsgáló szakemberrel konzultáljak a saját tapasztalatairól és a vizsgálat elvégzése után ismét, hogy én is elmondhassam a saját tapasztalataimat.

Eddig egy önálló vélemény írását tartottam szükségesnek, de ezzel az eljárással teljesebb képet mutat majd a gyerekekről a kiadott vélemény.

A különböző szakfeladatok protokollját nem teljes egészében ismerem.

Az éppen aktuális jogszabályok változásairól nem mindig kapunk azonnal tájékoztatást. Ez az intézmény sajátossága, hogy központosítva van és mire az információ eljut hozzánk, az már több szűrőn és emberen is átmegy, ennek következménye az, hogy nem mindig pontos, illetve teljes az adott problémával kapcsolatos tudásom. Az intézmények hatékonysága kurzus alkalmával el tudtam helyezni az intézmények rendszerében ezt a sajátos felépítést, ami véleményem szerint nem a leghatékonyabb rendszer.

III.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

A konzultációk alkalmával megismerhettem, hogy mennyire fontos egy-egy intézménynek a légköre, ami körülveszi mind a benne dolgozókat és a gyerekeket is. Utazó lógopédusként ahány óvodába járok, annyi légkörbe kell csatlakoznom. A kurzuson elhangzottakat követően értettem meg teljességgel ennek fontosságát. Jómagam egy “külsős” emberként érkezek minden héten egyszer az intézménybe és azonosulni kell az ottani szabályokkal, elvárásokkal, ha munkámat sikerrel szeretném végezni.

A vezetési stílusok is kirajzolódtak világosan. Sok múlik azon, hogy a vezetés a dolgozókat partnernek vagy egyértelműen beosztottnak tekinti. A csoporttársak beszámolóit hallgatva nagy különbségek vannak vezető és vezető között. A vezetőségen pedig nagyon sok minden múlik, hogy milyen vezetési stílus mellett teszi le voksát és ezáltal milyen légkört teremt az általa irányított intézményben.

Az óvodai csoportokba járó gyerekek fejlődése pedig az óvónőn múlik és a pedagógiai attitűdjén. Eszembe jutott az a kísérlet, melyet Kurt Lewin és munkatársai különböző nevelői légkörök hatását vizsgálták az 1930-as években. Ezt egy film is bemutatja, ahol egy óvónő több mint egy hónapon keresztül három óvodai csoportban párhuzamosan foglalkozott a gyerekekkel a három vezetői stílus alkalmazásával. Ezeket a vezetéstudomány

- autokratikus,
- demokratikus,
- laissez-faire stílusként ismeri.

A riporter a kísérlet végén az óvodásokat arról kérdezte, hogy hogyan érezték magukat a feladatok végzése, azaz a különböző csoportlégtörben végzett agyagozás során és mennyire szeretik az óvónőt. Megdöbentő a gyerekek válasza. A film megtekintése világított rá, milyen nagy felelősség van a bölcsődétől az iskoláig, beleértve a gyógynevelőket is a gyermekekkel dolgozó felnőtteken, hogy milyen ember válik majd a gyerekekből. Azóta találoztam már olyan óvónőkkel, akinél kirívóan autokratikus vezetési stílus tükröződik a mindennapi munkájukban és kapcsolatomban volt az ő általuk nevelt gyerekekkel is. Az én óráimon a végtelenségig szükségük volt a megerősítésre, bátorításra és dicséretre. A képzésnek köszönhetően tudom, hogy ezeknek a gyerekeknek erre van a legnagyobb szükségük.

III.3. További szakmai tervek

Mivel mindig hiányosnak érzem a tudásomban, ezért ez nagy motiváló erő magam további képzéséhez. Mindig jobban és hatékonyabban szeretném végezni munkámat, mint az elmúlt napon. Folyamatosan keresem a lehetőségeket a cél megvalósításában. De azért figyelniem kell arra, hogy ne mindent akarjak. A logopédiának és a beszédben megnyilvánuló problémáknak nagyon széles a skálája:

- megkésett beszédfejlődés
- artikulációs zavarok (pöszeség)
- beszéd ritmushavara (hadarás, dadogás)
- hangképzési zavar (diszfónia)
- úgynevezett kapcsolódási zavar (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)
- általános beszédzavar (fejlődési diszfázia, afázia)
- nyelvlökéses nyelés.

A legtöbben a megkésett beszédfejlődéssel jelentkeznek a szakszolgálatnál, tehát ebben az irányban biztosan fejlődni kell, hogy a kicsi gyermekeknek kellő ingerrel tudjam az órát érdekessé varázsolni, hogy motiválttá váljon a kommunikáció beszédben való megnyilvánulása iránt. Ez a mai világban nagy kihívás, hiszen sokszor olyan környezetből érkeznek, ahol az otthon állandó háttérként működik a televízió és napi szinten vesznek telefont és tablettát a kezükbe.

Nagyon büszkék a szülők, nagyszülők, hogy milyen okosan tudják már kezelni a digitális eszközöket, pedig olvasni sem tud a gyermek, viszont már angolul számol. Nehéz őket meggyőzni ennek kártékony hatásairól. Igyekszem kutatási eredményekkel, tanulmányokkal is alátámasztani, de nem sok esetben járok sikerrel.

Ami még vezető diagnózis a vizsgálatoknál, az az autista, autisztikus tüneteket mutató gyermek. A városban sajnos nemhogy intézmény, még megfelelő szakember sincs, aki ezeket a családokat megsegítse. Javaslatomra már több család is vitte ilyen irányú kivizsgálásra gyermekét, de miután megkapják a diagnózist és felkeresnek, sajnos nem tudom a leghatékonyabb módszert nyújtani a számukra. Négy gyermekem és a munkahelyem mellett már nehezen megoldható a tanulás, de ezek a nehézségek kellő motivációt adnak a további tudás bővítéséhez.

Minden beszédzavarhoz lehet találni továbbképzési lehetőséget, de képtelenség mindenhez érteni. Egyik gyógypedagógus kollégám mondta azt, amikor még elkezdte tanulni a gyógypedagógiát, azt gondolta, az összes szakot elvégzi, mert számára az a jó gyógypedagógus, aki minden fejlesztést el tud látni. Valahogy én is így voltam a logopédiával, mindenhez akartam érteni. De mára már rájöttem én is és ő is, hogy ez képtelenség. A gyermekek egészségét kell figyelembe venni és azt, hogy a szülő miben szeretne változást látni gyermekével kapcsolatban és ebbe az irányba kell a fejlesztésüket megtervezni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Greksáné Tóth Ágnes: A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága (2022)
Szakmai önismeret, önreflexió és konfliktuskezelés a pedagógiai gya-korlatban (2022)
A pedagógus szerepkonfliktusai – Esettanulmány (2022)
Speciális nevelési feladatok 3. (2023)
- Halász Gábor: Oktatási rendszer (Műszaki Könyvkiadó 2001.)
<http://bacpsz.hu/index.php/tagintezmenyek/kalocsai-tagintezmeny>
http://kalocsai-ovodak.hu/files/Pedagogiai_Program.pdf
<http://real.mtak.hu/58864/>
https://elearning.uni-mate.hu/pluginfile.php/966192/mod_resource/content/1/guide_roma_families_hu.pdf
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>
<https://tovabbelni.hu/>
<https://www.acsaladazcsalad.hu/>
- Moore, C. W. (1992): The mediation process: Practical strategies for Resolving Conflict. Jossey - Bass, San Francisco
- Szekszárdi Júlia (2001): A konfliktuskezelés gyakorlata. Új Pedagógiai Szemle, 5. sz. 86-103.
- Szekszárdi Júlia (szerk. 1994b): Konfliktuspedagógiai szöveggyűjtemény (Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerben_6.pdf

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott GREKSÁDE TÓTH ÁGNES, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, SNI GYEREKEK INTEGRÁCIÓS PEDAGÓGUS szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: KALOCSA, 2023 év 01 hó 26 nap

Greksáde Tóth Ágnes
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom/Portfóliót áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom/Portfóliót záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év aprilis hó 27. nap

[Kézi írás]
Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!

A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT/PORTFÓ- LIÓ TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: Pedagógus kompetenciáim fejlődése

A dolgozatot készítő hallgató neve: Greksáné Tóth Ágnes

Szak, képzési szint és tagozat megnevezése: Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa Szak

Tanszék/Intézet megnevezése: Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Gróf Anita gyakorlatvezető

A portfóliómban saját szakmai életutamat, kiemelten a képzés során megvalósuló szakmai fejlődést mutatom be. Jó érzés volt ismét átélve visszaemlékezni, hogy mi indított erre az útra, hogy milyen nehézségeket kellett átélni és hogy a mindennapi munkámban mi az, ami kellő motivációval lát el, meglátni lassan a munka gyümölcsét.

Szokatlan volt önmagammal kapcsolatban reflektíven gondolkodni, amikor a kilenc kompetencia mentén gondoltam végig munkámat. A mindennapokban erre nem sok lehetőség marad a sok adminisztráció és az órákra való készülés miatt. Előre mutat számomra a pályámon, hogy mi az, amiben még fejlődni kell.

Nagy élmény volt a képzés során az önismereti tesztek kitöltése. Engedett betekinteni abba a tükörbe, melybe sokszor magamtól nem teszem meg. Hatalmas dolog volt számomra azt megtapasztalni, hogy a munkámban, hivatásomban a helyemen vagyok és ezáltal sokkal céltudatosabban és egyben tudatosabban igyekszem a fejlődés útján maradni. A többi beadandó dolgozat - melyet bemutatok - lehetőséget adott arra, hogy a saját intézményem területeivel, komplex munkájával mélyebben megismerkedhettem és ezt a munkám során a szülők tájékoztatása kapcsán tudom hasznosítani. Hasznos megtapasztalás volt a csoportmunka és a prezentációk adta lehetőség a kurzusok alkalmával. Az együttműködés megtapasztalása, illetve a beszámolók által tudomásul venni azt, hogy mindenki küzd a saját hivatásán belül azért, hogy munkáját jobban és hatékonyabban tudja végezni.